

Cuprins

ABREVIERI	5
ARGUMENTUL TEORETIC AL LUCRĂRII	7
THE THEORETICAL ARGUMENT OF THE TREATISE.....	9
ARGUMENT THÉORIQUE DU TRAITE.....	11
ABSTRACT	13
RESUME.....	24
PARTEA I	
DREPTUL SOCIAL EUROPEAN DE LA MODELUL SOCIAL EUROPEAN LA PILONUL EUROPEAN AL DREPTURILOR SOCIALE.....	35
PARTEA A II-A	
ORGANIZAȚII INTERNAȚIONALE CU RESPONSABILITĂȚI ÎN PROMOVAREA DREPTURILOR ECONOMICO-SOCIALE	42
CAPITOLUL I	
SISTEMUL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE.....	42
1.1. Carta Organizației Națiunilor Unite și Declarația Universală a Drepturilor Omului	42
1.2. Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale.....	47
1.3. Convenția pentru Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare față de Femei – un model <i>suis generis</i> de garantare a egalității	53
1.3.1 Clarificări conceptuale: egalitate sau echitate	53
1.3.2. Standardele convenționale în materia egalității	55
1.3.3. Implicațiile factorului cultural asupra egalității: standardul egalității transformative	56
1.3.4. Analiza de conținut	57
1.3.5. Standardele egalității în cazuistica Comitetului pentru Eliminarea Discriminării față de Femei	61
1.3.6. Critica asupra eficienței Convenției: situația rezervelor	66
1.3.7. Concluzii cu privire la România	67
1.4. Pactul global al Națiunilor Unite	68
1.5. Principiile directoare ale Organizației Națiunilor Unite privind întreprinderile și drepturile omului.....	69
1.6. Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă.....	70
CAPITOLUL II	
ORGANIZAȚIA INTERNAȚIONALĂ A MUNCII (O.I.M.)	72
2.1. Istoric; domenii de activitate.....	72
2.2. Structura O.I.M.....	73
2.3. Normele internaționale în domeniul muncii.....	74
2.4. Codul internațional al muncii – conținut	74

2.4.1. Drepturile fundamentale ale omului.....	75
2.4.2. Ocupare	78
2.4.3. Politica socială	80
2.4.4. Administrația muncii	80
2.4.5. Relații profesionale	81
2.4.6. Condiții de muncă	81
2.4.7. Securitate socială	84
2.4.8. Munca femeilor	84
2.4.9. Munca copiilor și adolescenților.....	84
2.4.10. Alte categorii de muncitori	84
2.5. Mecanisme de control	85
2.6. România și Organizația Internațională a Muncii	87
2.7. Organizația Internațională a Muncii și problemele sociale ale globalizării.....	88
 CAPITOLUL III	
CONSILIUL EUROPEI	92
3.1. Noțiuni introductive – obiective, scopuri.....	92
3.2. Structură	92
3.3. Activitatea normativă	93
 CAPITOLUL IV	
CONVENȚIA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI	95
4.1. Caracteristici generale	95
4.2. Drepturi și libertăți garantate	95
4.2.1. Interzicerea sclaviei și a muncii forțate (art. 4)	96
4.2.2. Libertatea de întrunire și de asociere (art. 11)	98
4.2.3. Dreptul la instruire (art. 2 al Protocolului nr. 1).....	101
4.3. Unele reflecții asupra teoriei egalității în cultura legală europeană	103
4.3.1. Argument în favoarea caracterului compozit și evoluția către un standard comun	103
4.3.2. Analiză asupra transpoziției teoriei egalității în cuprinsul art. 14 din Convenția europeană a drepturilor omului și a libertăților fundamentale	108
4.3.3. Analiză asupra transpoziției teoriei egalității în cuprinsul art. 1 din Protocolul 12 al Convenției europene a drepturilor omului și a libertăților fundamentale	115
4.3.4. Introducerea factorului cultural în studiul întreprins asupra teoriei egalității în contextul Convenției europene a drepturilor omului și a libertăților fundamentale	117
4.3.5. Prolegomene la explicațiile jurisprudențiale ale discriminării în funcție de factorul cultural și de criteriul sex: (1) pluralismul religios; (2) neutralitatea statală; (3) raportul dintre stat și religie	121
4.3.6. Abordarea jurisprudențială a discriminării în funcție de sex și cultură. Cazul portului vâlului islamic	123
 CAPITOLUL V	
CARTA SOCIALĂ EUROPEANĂ (1961) ȘI CARTA SOCIALĂ EUROPEANĂ REVIZUITĂ (1996)	131
5.1. Caracteristici generale	131
5.2. Conținut	132
5.3. Mecanismul de control	136
5.4. Domeniu de aplicare	138
5.5. Interpretarea Cartei Sociale Europene	139

CAPITOLUL VI	
CONVENȚIA PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATerea VIOLENȚEI ÎMPOTRIVA FEMEILOR ȘI A VIOLENȚEI DOMESTICE	142
PARTEA A III-A	
DREPTUL SOCIAL AL UNIUNII EUROPENE	147
CAPITOLUL I	
PREVEDERI ÎN TRATATELE FUNDAMENTALE	147
CAPITOLUL II	
LIBERA CIRCULAȚIE A PERSOANELOR ȘI A FORȚEI DE MUNCĂ	152
2.1. Domeniul de aplicare	153
2.2. Conținutul material	157
2.2.1. Dreptul de intrare și de ședere	157
2.2.2. Liberul acces la angajare și egalitatea de tratament	162
2.2.3. Dreptul de a rămâne pe teritoriul unui stat membru după desfășurarea unei activități salariate în acel stat	169
2.2.4. Angajarea în administrația publică	171
2.2.5. Restricții ale dreptului de intrare și dreptului de ședere pe motive de ordine publică, securitate publică și sănătate publică	172
2.2.6. Facilitarea exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor	179
2.3. Instituții competente	180
2.4. Legislație internă armonizată privind libera circulație a persoanelor și a forței de muncă	182
CAPITOLUL III	
LIBERTATEA DE STABILIRE ȘI CEA DE A PRESTA SERVICII	187
3.1. Noțiune și legislație principală	187
3.2. Interpretări jurisprudențiale	188
3.3. Directiva 2006/123/CE privind serviciile în cadrul pieței interne	190
CAPITOLUL IV	
EGALITATEA DE TRATAMENT ȘI NEDISCRIMINAREA LA LOCUL DE MUNCĂ	197
4.1.1. Analiza diacronică a circumstanțelor care au determinat formularea problemei egalității în sistemul de drept al Uniunii Europene	197
4.1.2. Principiul egalității reflectat în legislația primară a Uniunii Europene. Posibila transpoziție în modele interdisciplinare de analiză	199
4.2. Principiul egalității de remunerare	204
4.3. Principiul tratamentului egal în materia securității sociale	206
4.3.1. Prevederi esențiale	206
4.3.2. Jurisprudență reprezentativă	207
4.4. Protecția specială a lucrătoarelor gravide, lăuze sau care alăptează	211
4.4.1. Prevederi esențiale	211
4.4.2. Legislație internă armonizată	216
4.5. Tratamentul egal între persoane indiferent de originea etnică sau rasială	219
4.6. Cadrul general în favoarea egalității de tratament în domeniul ocupării și al muncii	222
4.7. Criteriul cultural al nediscriminării în directivele Uniunii Europene	226

4.7.1. Directiva de creare a unui cadru general în favoarea tratamentului egal privind ocuparea forței de muncă și condițiile de muncă (Directiva 2000/78)	226
4.7.2. Directiva Consiliului 2000/43/CE din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică	229
4.7.3. Comentarii asupra portului vălului islamic în sistemul de drept al Uniunii Europene. Posibile scenarii de interpretare și aplicații la nivel național	230
4.8. Principiul egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii	236
4.9. Principiul egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de angajare și de muncă	238
4.9.1. Egalitatea de remunerare	239
4.9.2. Egalitatea de tratament în sistemele profesionale de securitate socială	241
4.9.3. Egalitatea de tratament în ceea ce privește accesul la încadrare în muncă, la formare și la promovare profesională și condițiile de muncă	244
4.9.4. Jurisprudență reprezentativă a Curții de Justiție a Uniunii Europene dezvoltată în temeiul Directivei 2006/54/CE	246
4.10. Concediul parental	250
4.11. Principiul egalității de tratament între bărbați și femei care exercită o activitate independentă	254
4.12. Legislație română armonizată privind nediscriminarea pe criterii de sex	256
4.12.1. Codul muncii	256
4.12.2. O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare	256
4.12.3. Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați	259
4.12.4. Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie	266

CAPITOLUL V

CONDIȚIILE DE MUNCĂ	269
5.1. Securitatea și sănătatea la locul de muncă	269
5.1.1. Prevederi esențiale în directiva-cadru	269
5.1.2. Directivele specifice	272
5.1.3. Legislație română armonizată	281
5.2. Salariile și timpul de muncă. Statistici	289
5.2.1. Regulamentul (CE) nr. 2744/95 al Consiliului, din 27 noiembrie 1995, privind statisticile referitoare la structura și repartizarea salariilor	289
5.2.2. Directiva 96/71/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 1996 privind detașarea lucrătorilor efectuată în cadrul unei prestări de servicii	289
5.2.2.2. Directiva 2014/67/UE privind asigurarea respectării aplicării Directivei 96/71/CE privind detașarea lucrătorilor în cadrul prestării de servicii	294
5.2.2.3. Directiva (UE) 2018/957 a Parlamentului European și a Consiliului din 28 iunie 2018 de modificare a Directivei 96/71/CE privind detașarea lucrătorilor în cadrul prestării de servicii	298
5.2.3. Regulamentul nr. 23/97/CE al Consiliului din 20 decembrie 1996 relativ la statisticile privind nivelul și structura costului forței de muncă	304
5.2.4. Munca atipică și foarte atipică	304
5.2.5. Directiva 97/81/CE a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind acordul-cadru cu privire la munca pe fracțiuni de normă	307
5.2.6. Directiva 1999/70/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 privind acordul-cadru referitor la munca pe durată determinată	310

5.2.7. Regulamentul nr. 530/1999/CE al Consiliului din 9 martie 1999 privind statisticile structurale ale câștigurilor salariale și ale costului forței de muncă.....	316
5.2.8. Directiva Parlamentului European și a Consiliului nr. 2003/88/CE din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de muncă.....	317
5.2.8.1. Prevederi esențiale și jurisprudență reprezentativă.....	317
5.2.8.2. Legislație română privind timpul de muncă	324
5.2.9. Regulamentul CE nr. 450/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2003 privind indicele costului forței de muncă	326
5.2.10. Directiva 2008/104/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind munca prin agent de muncă temporară.....	327
5.2.10.1. Prevederi esențiale	327
5.2.10.2. Legislație română armonizată.....	329
5.3. Dialogul social și relațiile profesionale	332
5.3.1. Noțiuni, forme și evoluții ale dialogului social în Uniunea Europeană	332
5.3.2. Directiva Consiliului 91/533/CEE din 14 octombrie 1991 referitoare la obligația patronului de a informa lucrătorul asupra condițiilor aplicabile contractului sau raportului de muncă	338
5.3.3. Directiva 2009/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 mai privind instituirea unui comitet european de întreprindere sau a unei proceduri de informare și consultare a lucrătorilor în întreprinderile și grupurile de întreprinderi de dimensiune comunitară	341
5.3.3.1. Prevederi esențiale	341
5.3.3.2. Legislație română armonizată.....	345
5.3.4. Decizia 98/500/CE a Comisiei din 20 mai 1998 privind instituirea de comitete de dialog sectorial menite să favorizeze dialogul între partenerii sociali la nivel european	348
5.3.5. Directiva Consiliului 2001/86/CE de completare a statutului societății europene în ceea ce privește implicarea lucrătorilor.....	348
5.3.6. Directiva 2002/14/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2002 care stabilește un cadru general relativ la informarea și consultarea lucrătorilor în Comunitatea Europeană.....	351
5.3.7. Participarea financiară a angajaților în cadrul întreprinderilor.....	354
5.3.7.1. Norme și practici internaționale privind participarea angajaților în cadrul întreprinderilor	355
5.3.7.2. Documente ale Uniunii Europene.....	357
5.3.7.3. Participarea financiară a angajaților în România.....	361
5.4. Șomaj și ocupare	361
5.4.1. Decizia (UE) 2015/772 a Consiliului din 11 mai 2015 de constituire a Comitetului pentru ocuparea forței de muncă și de abrogare a Deciziei 2000/98/CE.....	362
5.4.2. Decizia (UE) 2016/1859 a Consiliului din 13 octombrie 2016 privind o Reuniune socială tripartită la nivel înalt pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă și de abrogare a Deciziei 2003/174/CE	362
5.4.3. Regulamentul (CE) nr. 453/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2008 referitor la statisticile trimestriale privind locurile de muncă vacante în Comunitate.....	363
5.4.4. Semestrul european	363
5.5. Protecția lucrătorilor	364
5.5.1. Directiva 2008/94/CE privind protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului (versiune codificată).....	364
5.5.1.1. Prevederi esențiale și jurisprudență reprezentativă.....	364

5.5.2. Directiva Consiliului 94/33/CE din 22 iunie 1994 referitoare la protecția tinerilor în muncă	371
5.5.3. Directiva 98/59/CE privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la concedierile colective	375
5.5.4. Directiva 2001/23/CE a Consiliului din 12 martie 2001 privind apropierea legislațiilor statelor membre relative la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului întreprinderii, al unității sau al unor părți ale acestora	379
5.5.4.1. Prevederi esențiale și jurisprudență reprezentativă.....	379
5.5.4.3. Legislație română armonizată.....	386
CAPITOLUL VI	
SECURITATEA SOCIALĂ	388
6.1. Coordonarea legislațiilor sociale; norme fundamentale	388
6.2. Persoane acoperite	390
6.3. Principii.....	391
6.3.1. Tratatul egal.....	391
6.3.2. Tratatul egal cu privire la prestații, venit, fapte sau evenimente	392
6.3.3. Cumularea perioadelor	392
6.3.4. Renunțarea la regulile de rezidență	392
6.3.5. Prevenirea suprapunerii prestațiilor.....	393
6.3.6. Păstrarea dreptului la pensie suplimentară al lucrătorilor salariați și al lucrătorilor care desfășoară activități independente care se deplasează în interiorul Comunității	393
6.3.7. Principiul statului unic.....	394
6.3.8. Neacceptarea dezavantajelor.....	394
6.4. Domenii de aplicare	394
6.5. Stabilirea legislației aplicabile	395
6.5.1. Lucrătorii detașați și cei independenți (art. 12).....	396
6.5.2. Exercițarea de activități în două sau mai multe state membre (art. 13).....	397
6.6. Principiul divizării.....	398
6.7. Dispoziții speciale privind persoane ce-și au reședința în afara statului competent.....	398
6.8. Regimul resortisanților din țările terțe.....	399
6.9. Documente portabile	399
CAPITOLUL VII	
FORMAREA PROFESIONALĂ ȘI RECUNOAȘTEREA STAGIILOR DE FORMARE PROFESIONALĂ	401
7.1. Educația și formarea profesională.....	401
7.2. Jurisprudență reprezentativă în domeniul educației și formării profesionale.....	405
7.3. Recunoașterea stagiilor de formare profesională	407
7.4. Norme juridice românești de armonizare cu legislația Uniunii Europene	416
CAPITOLUL VIII	
REGLEMENTĂRI PRIVIND STATUTUL ȘI DREPTURILE MIGRANȚILOR ȘI RESORTISANȚILOR DIN STATELE TERȚE	419
8.1. Regulamente ale Uniunii Europene privind regimul circulației și al frontierelor	419
8.1.1. Regulamentul (UE) 1052/2013 EUROSUR din 2013 a stabilit un sistem european de supraveghere a frontierelor.	419
8.1.2. Regulamentul (CE) nr. 1987/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006.....	420

8.1.3. Regulamentul (CE) nr. 810/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind instituirea unui Cod comunitar de vize (Codul de vize)	421
8.1.4. Regulamentul (CE) nr. 1560/2003 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 343/2003 al Consiliului de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe	422
8.1.5. Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 118/2014 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1560/2003 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 343/2003 al Consiliului de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe	422
8.1.6. Regulamentul (UE) 514/2014 de stabilire a dispozițiilor generale privind fondul pentru azil, migrație și integrare, precum și instrumentul de sprijin financiar pentru cooperarea polițienească, prevenirea și combaterea criminalității și gestionarea crizelor.....	422
8.1.7. Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen).....	423
8.1.8. Regulamentul (UE) 369/2016 al Consiliului din 15 martie 2016 privind furnizarea sprijinului de urgență pe teritoriul Uniunii	424
8.1.9. Regulamentul (UE) 1624/2016 privind Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european.....	425
8.1.10. Regulamentul (UE) 2018/1726 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind Agenția Uniunii Europene pentru Gestionarea Operațională a Sistemelor Informatice la Scară Largă în Spațiul de Libertate, Securitate și Justiție (eu-LISA)	428
8.1.11. Regulamentul (UE) 2018/1806 de stabilire a listei țărilor terțe ai căror resortisanți trebuie să dețină viză pentru trecerea frontierelor externe și a listei țărilor terțe ai căror resortisanți sunt exonerati de această obligație.....	429
8.2. Regulamentul Dublin și rolul său în structurarea unei politici comune în domeniul azilului.....	430
8.3. Directivele adoptate în domeniul migrației. Drepturi acordate migranților	435
8.3.1. Directiva 2003/86/CE privind dreptul la reîntregirea familiei	436
8.3.2. Directiva 2003/109/CE privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung	440
8.3.3. Directiva 2004/81/CE privind permisul de ședere eliberat resortisanților țărilor terțe care sunt victime ale traficului de persoane sau care au făcut obiectul unei facilitări a imigrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente.....	443
8.3.4. Directiva 2008/115/CE privind returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală.....	444
8.3.5. Directiva 2009/50/CE privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților din țările terțe pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate.....	455

8.3.6. Directiva 2009/52/CE de stabilire a standardelor minime privind sancțiunile și măsurile la adresa angajatorilor de resortisanți din țări terțe aflați în situație de ședere ilegală	458
8.3.7. Directiva 2011/36/UE privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia	460
8.3.8. Directiva 2011/95/UE privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate	464
8.3.9. Directiva 2011/98/UE privind o procedură unică de solicitare a unui permis unic pentru resortisanții țărilor terțe în vederea șederii și ocupării unui loc de muncă pe teritoriul statelor membre și un set comun de drepturi pentru lucrătorii din țările terțe cu ședere legală pe teritoriul unui stat membru	468
8.3.10. Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității	471
8.3.11. Directiva 2013/32/UE privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale	472
8.3.12. Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională	478
8.3.13. Directiva 2014/36/UE privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în scopul ocupării unui loc de muncă în calitate de lucrători sezonieri	483
8.3.14. Directiva 2014/66/UE privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în contextul unui transfer în cadrul aceleiași companii	486
8.3.15. Directiva (UE) 2016/801 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă au pair	488
8.4. Concluzii	491

CAPITOLUL IX

EVOLUȚII ALE LEGISLAȚIEI MUNCII ȘI ALE POLITICILOR DE OCUPARE ÎN

CADRUL UNIUNII EUROPENE	494
9.1. Carta Comunității privind drepturile sociale fundamentale ale lucrătorilor (1989)	494
9.2. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (2000)	496
9.3. Flexisecuritatea – noțiune și conținut	498
9.4. Agenda socială reînnoită (2008)	502
9.5. Responsabilitatea socială a întreprinderilor	502
9.5.1. Cartea Verde „Promovarea unui cadru european pentru responsabilitatea socială a întreprinderilor” (2001)	503
9.5.2. Comunicarea Comisiei „Punerea în aplicare a parteneriatului pentru creștere economică și locuri de muncă: să facem din Europa un pol de excelență privind responsabilitatea socială corporativă” (2006)	503

9.5.3. Comunicarea Comisiei Europene „O nouă strategie a UE (2011-2014) pentru responsabilitatea socială a întreprinderilor”	504
9.5.4. Rezoluția Parlamentului European din 6 februarie 2013 referitoare la responsabilitatea socială a întreprinderilor: un comportament responsabil și transparent al întreprinderilor și o creștere economică durabilă (2012/2098(INI)).....	505
9.5.5. Rezoluția Parlamentului European din 6 februarie 2013 referitoare la responsabilitatea socială a întreprinderilor: promovarea intereselor societății și a unei căi spre o redresare economică sustenabilă și cuprinzătoare	506
9.6. Pilonul european al drepturilor sociale (2017)	508
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	511
INDICE TEMATIC	553